

Johan Wilhelm Svedstrup

Af Maria Kristiansen

Johan Wilhelm Svedstrup (1819-1893) blev født i Helsingør den 12. august 1819. Han blev efter sin konfirmation optaget på Artilleriets Elevskole, på trods af, at han ikke klarede de teoretiske optagelsesprøver. Derimod var hans fysik "af en saadan Art, at han maatte være forudbestemt til Soldatens Liv" (Krøier, s. 6), og både lægen og den højst kommanderende artilleriofficer anbefalede Svedstrups optagelse på skolen. Efter endt uddannelse skulle Svedstrup have været et kendt ansigt i Helsingør. Kendt for at være en munter, iderig og eventyrlysten ung mand. Måske var det eventyrlysten, der drev Svedstrup mod Guldkysten, måske var det udsigten til den højere løn.

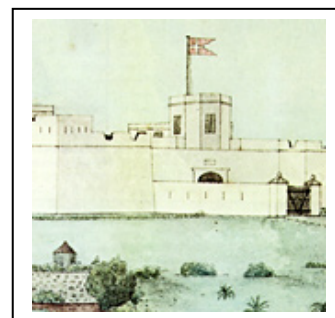
"Danmark ejede dengang en Strækning af Guldkysten, hvor der holdtes en af Indfødte (Mulatter og Negere) bestaaende Militærstyrke, hvis Øverstkommanderende var Guverneuren, med nogle herfra sendte Officerer, eller Underofficerer. Disse have 4 gange saa høj Løn, som deres Kammerater i Danmark, og dog havde Regeringen Vanskelighed ved at faa Folk til at gaa derud, paa Grund af, at sjældnen nogen kom tilbage, i det mindste 9 af hver 10 bukkede under for Klimaet. Jeg besluttede dog at vove Forsøget, stolende paa mit gode Helbred, der ikke var svækket ved nogensomhelst Udskejelse."

Svedstrup nåede til Guldkysten i oktober 1844. Han ankom sammen med blandt andre lægen Hansen og hustru Louise von Mehren, samt Edward Carstensen, der netop havde modtaget sin guvernørtitel hjemme i Danmark.

Svedstrup befandt sig godt på Guldkysten, han var pligtopfyldende, kom godt ud af det med guvernør Carstensen og var respekteret af de lokale. Han bistod guvernøren, når der skulle bilægges stridigheder, bl.a. var han med til at indfange høvdingen Sebah Akim og Adum, som skulle straffes, fordi de i en strid havde ofret nogle børn. Sebah Akim og Adum blev i øvrigt sendt til Danmark, hvor de blev kendt som "Negerkongen og hans Minister" på Kastellet, hvor de gik tur om søndagen.

Svedstrup deltog også i et blodigt slag mod Augna-folket, og for denne gerning indberettede en kaptajn Irminger senere, at "Løjtnant Svedstrup var en særdeles modig og uforfærdet Officer, og at man ene og alene kunde tillægge ham Æren for, at det danske Flag vedblev at vaje paa disse Kanter af Guinea". (Krøier, s. 25)

I 1848 kom der beretning til Guldkysten om, at der var udbrudt krig hjemme i Danmark. Svedstrup bad om orlov, så han kunne komme hjem og tjene sit fædreland. Han gik i land i Helsingør i juli 1849, men hans deltagelse i krigen blev kortvarig og ikke særlig betydningsfuld, hvilket skuffede ham. Han ville derfor tilbage til Guldkysten. Men mens han havde været i Danmark, var alle de danske besiddelser på Guldkysten blevet solgt til England i 1850. Svedstrup virkede herefter i mange år som bogholder på von Mehrens Klædefabrik i Helsingør. Han blev gift med Elisabeth Eleonora Busch, med hvem han fik tre sønner. Svedstrup døde den 25. februar 1893.

Fort Prinsensten tegnet af Løjtnant Svedstrup i 1847

Rejsen til Frederiksgave

"Med Udgangspunkt fra Christiansborg Fort gaar vi saa først Nord paa. Naar man er kommet igjennem Ussu Bys snevre Gader og over et lille Revier, som i Regntiden er oversvømmet, kommer man ad en lige Vej, som paa begge Sider er beplantet med Tamarindetræer, til Frederiksberg, [?] Mil. Her ender Aleen, og man kommer ind paa en Gangsti, der er saa bred, at 2 à 3 Mand kan gaa jevnside hverandre (og som stadig gaar mod Nord.)

Den 1ste Mil gaar man igjennem Kratskov, hist og her store Strækninger bevoxet med højt stridt Græs, som kun i, og straks efter Regntiden, er grønt og friskt, den øvrige Tid af Aaret halvvisent.

Vejen gaar nu jævnt opad til Legong, det højeste Punkt mellem Bjergene og Kysten, hvorfra man har et storartet Panorama.

Man ser herfra mod Syd Kysten og de europæiske Forter som smaa hvide Huse, mod Nord den smukke, skovbevoxede Bjergkæde, og imellem denne og Legong en vidstrakt Flade med Byer, Palmeskove og dyrkede Marker. Fra Legong gaar Vejen jævnt nedad ½ Mil og hæver sig saa atter, til man naar Foden af Bjergene og den herved liggende Kongelige Plantage 'Frederiksgave', 3.½ Mil fra Christiansborg.

Ved Plantagen ligger Byen "Bibiase", hvis Indvaanere vare kongelige Slaver, men nu frie, og have hver 1 Hus og 1 Stk Jord mod at arbejde nogle Dage om Ugen i Plantagen."

Indenfor i bygningen

"Huset Frederiksgave er bygget ved Foden af Mjemantbjerget af hugne Kampsten.

En Stentrappe fører op til en dækket Altan (Galleri), som har hele Husets Længde, derfra kommer man ind i en stor Sal, som er meget mørk, idet Vinduerne vende ud til Bjerget, som gaar temmelig stejlt op og er bevoxet med store Papotræer.

I hver Ende af Bygningen er 2 mindre Stuer, indrettet til Sovekamre."

Plantagedriften

"Facaden vender mod Plantagen, hvor der findes 2 à 300 Kaffe træer, en Del Appelsin og Limon træer, Banan, Pisong, Termorunthe, Guave m.m.

Opsynsmanden er en afskediget Underofficer (Mulat). Jeg husker ikke hans rigtige Navn, da han saavel af Europæere som af Indfødte kaldes 'Buskhunden' (Hyænen). Aarsagen til alle Øgenavne var, at man af hans Ansigt kun saa Næsen og et Par glindsende Øjne titte ud fra et Vildnis af Haar.

Fra 'Frederiksgave' gaar Vejen opad i en Vinkel af 45 til 75 [grader], somme Steder endog næsten lodret, hvor Stenklipper stikke frem, saadanne Steder maa man entre paa alle fire, men der er dog paa de farligste Steder, udhugget eller sprængt saaledes, at der dannes smaa Afsatser."

Litteratur

Krøier, Johannes: "J.W. Svedstrup", København 1955

Løjtnant J. V. Svedstrups optegnelser, Privatarkiv 6411, Rigsarkivet